רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת קלה.

ולא ספק דוחה את השבת. גרלה לר"י דאסמכתא בעלמא הוא ולא אילטריך קרא להכי דהיכי מיסוק אדעתיה לחלל את השבת ולא ידענא אם הוא בר חיוב מילה או לא כדמפרש לקמן דספק נולד לז' או לח' ומשום נולד בין השמשות לא אילטריך ומי קרא דמוטב דמיבטל מצות מילה בשמיני מספיקא בשב ואל תעשה ואל יחלל שבת בידים מספק אלא גרלה לר"י דעיקר האי קרא אתא לאנדרוגינוס שאינו דוחה שבת ונולד כשהוא מהול ומיהו לא מחד ערלתו נפקי דאין סברא לומר שקולים ויצאו שניהם אלא תרי קראי כתיבי חד במילה בזמנה וביום השמיני יומל בשר ערלתו וחד במילה שלא בזמנה (דגדול וערל זכר אשר לא יומל בשר ערלתו (בראשית יז) א"ל קרא אתא לאנדרוגינוס ונולד כשהוא מהול מסברא יש לומר דאין צריך להטיף דם ברית ר"י. אי נמי עיקר קרא לנולד כשהוא מהול ולאנדרוגינוס לא צריך קרא דהא נפקא ליה לר' יהודה לקמן דאנדרוגינוס טעון מילה מדכתיב כל זכר וכבר הוו דרשי לדרשה אחריתי:

לא נחלקו על נולד בשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית בו' על מה נחלקו על גר שנתגייר. השתא משמע דיותר יש להצריך הטפה לנולד כשהוא מהול מלנתגייר כשהוא מהול דהא לנולד כ"ע מודו וכגר אינה פלוגתא וא"כ לקמן דפסיק רב הלכה כת"ק ומשמע דכוותיה קי"ל מדקאמר רב אדא בר אהבה אתיליד ליה כתי' לי דעברי אדרב וכיון דקי"ל כת"ק נולד כשהוא מהול שאין צריך להטיף ממנו דם ברית כ"ש גר שנתגייר כשהוא מהול וה"ג לא פסקו כן אלא פסקו דקטן א"ל וגר צריך וכקטן ולאי כדין פסקו כשמועתנו וכגר נמי גרלה לר"י שמכו אהכיא דינמות דפרק החולץ (דף מו:) דתניא הרי שבא ואמר מלתי ולא טבלתי מטבילין אותו ומה בכך דברי רבי יהודה ור' יוסי אומר אין מטבילין ואמ"ל דא"ל להטיף ממנו דם ברית שנתגייר כשהוא מהול לרבי יוסי אמאי אין מטבילין הרי הוא מהול לפנינו מאי נפקא מינה אם לא מלו אותו ב"ד לא יהא אלא ערבי מהול וגבעוני מהול אלא ולאי צריך להטיף ממנו דם ברית ולכך אין מטבילין לאינו גר עד שימול ויטבול ונראה לרשב"א לתת טעם לדבר שהרי הסברא הפוכה מסברא דשמעתין והיינו טעמא דכן קטן שנולד כשהוא מהול ובין גר שנתגייר כשהוא מהול דין הוא דשניהם היו טעונים הטפת דם ברית אי לאו דדרשינן הכא דקטן אין צריך להטיף ממנו משום דכתיב ערלתו ודוקא בקטן דגלי גלי בגר דלא גלי לא גלי וכ"מ פסק איפכא מה"ג: **בן** שמנה הרי הוא כאבן ואסור **לטלטלו**. גרלה לר"י דעכשיו מותר לטלטל כל מינוקות שאין אנו בקיאין וכולם כמו פסק בן מ' פסק בן ט' ופעמים שהאשה מתעברת סמוך לטהילתה ופעמים שאינה מתעברת ומותר לנוטו בשבת ממ"נ כדאמרינן לקמן (דף קנ:) אפילו הוא בן שמנה ולאי כגון שלא נח על אשתו אלא פעם אחת ופירש וילדה לסוף מ' אפילו הכי נראה לר"י דמותר לטלטלו ולנוטו בשבת אם אין ריעותא בשעבו ובליפרכיו כדאמר בפרק הערל (יבמות דף פ:) דאמרינן האי כר שבעה הוא ואיתתהוי איתתי: **מפני** הסכנה. סכנת חלב כשיש הרבה בדדין ולא מיישינן שמא מטלטל אותו ולא (ג) ידע רשב"א מאי אירע מפני הסכנה דאפילו לא יהא אלא לערב בעלמא מותר(ד) אפילו (ד) היא לחלוב עלמה ולהוציא חלב שבדדין אע"פ שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה דאמרי איסורא טפי מאיסור טלטול גרלה דשרי מידי דהוה אמפים מורסא דשרינן משום לערל: **מבלל** דת"ק סבר ד"ה מחללין. ר' אליעזר הקפר ור"ש בן אלעזר תרוויהו קיימי את"ק והא"ק ליה ר"א הקפר לר"ש בן אלעזר לא כך יש להשיב על דברי ת"ק אלא הכי איתא לן לעולם לא נחלקו כו' והשתא דייק שפיר מבלל דת"ק סבר וכו'. פירוש רשב"א: כתנאי

מה נחלקו לחלל עליו את השבת שבתי שמאי אומרים מחללין ובה"א אין מחללין. דדייק רבה מדברי ר' אליעזר הקפר. מבלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין. ואמר רבה אנא דאמרי בת"ק לדברי הכל. ואקשינן על הדין דוקא דרבה. א"כ ר' אליעזר הקפר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן. כלומר אם ת"ק אמר דברי הכל [אין מחללין. זר' אליעזר הקפר אמר כי ב"ה סבירא להו אין

מסורת הש"ס

ולא ספק דוחה את השבת ערלתו ודאי דוחה את השבת [א]ולא אנדרוגינוס דוחה את השבת רבי יהודה אומר אנדרוגינוס דוחה את השבת וענוש כרת ערלתו ודאי דוחה את השבת [ב]ולא נולד בין השמשות דוחה את השבת ערלתו ודאי דוחה את השבת [ג]ולא נולד כשהוא מהול דוחה את השבת שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית וב"ה אומרים אינו צריך [ד]א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה [ה]על נולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שערלה כבושה היא על מה נחלקו על גר שנתגייר כשהוא מהול שבית שמאי אומרים [ו]צריך להטיף ממנו דם ברית ובה"א א"צ להטיף ממנו דם ברית: אמר מר ולא ספק דוחה את השבת לאתויי מאי לאתויי הא דתנו רבנן [ז]בן שבעה מחללין עליו את השבת ובן ח' אין מחללין עליו את השבת ספק בן ז' ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת [ח]בן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה ומניקתו מפני הסכנה איתמר רב אמר הלכה כת"ק ושמואל אמר הלכה כר"ש בן אלעזר רב אדא בר אהבה אתיליד ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול אהדריה אתליסר מהולאי עד דשוייה כרות שפכה אמר תיתי לי דעברי אדרב אמר ליה רב נחמן ואדשמואל לא עבר אימר דאמר שמואל בחול בשבת מי אמר [ט] הוא סבר ודאי ערלה כבושה היא דאיתמר רבה אמר חיישינן שמא ערלה כבושה היא רב יוסף אמר ודאי ערלה כבושה היא אמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא רבי אליעזר הקפר אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על נולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית על מה נחלקו לחלל עליו את השבת ב"ש אומרים מחללין עליו את השבת וב"ה אומרים אין מחללין עליו את השבת לאו מכלל דת"ק סבר מחללין עליו את השבת ודילמא ת"ק דברי הכל אין מחללין קאמר אם כן רבי אליעזר הקפר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן דילמא ה"ק [י]לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה: [יא]אמר ר' אסי כל שאמו טמאה לידה נימול לשמונה וכל שאין אמו טמאה לידה אין נימול לשמנה שנאמר [יב]אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה וגו' וביום השמיני ימול בשר ערלתו א"ל אביי דורות הראשונים יוכיחו שאין אמו טמאה לידה ונימול לשמנה א"ל [יג]נתנה תורה ונתחדשה

אנדרוגינוס. ספק הוא. ונולד בין השמשות נמי ספק זמנו הוא ספק אינו זמנו. וכן נולד מהול ספק שמא ערלה כבושה היא העור דבוק בבשר. ולקמיה פריך ספק קטנא לאתויי מאי הואיל ואני כל הני פסיקי: **רבי יהודה אומר כו'.** לקמיה ילף מינלמיה: **שב"ש אומרים צריך להטיף כו'.** ואפילו הכי מודו דשבת לא דחי: **שצריך להטיף.** מיישינן שמא ערלה כבושה היא: **על גר.** לליכא שום ספק ערלה כגון ערבי מהול: **כן ח' אין מחללין עליו.** שהרי כמת הוא ואין מילתו מלוה. ואי קשיא א"כ לאו מילול הוא שהרי הוא כמחתך בבשר מת לקמן(ד) נמי מוקי האי מילול במכשירי מילה ואלינא דר' אליעזר: **מפני הסכנה.** מפני שחלב הרבה (ה) בדדיה ומביאה לידי מולי: **כת"ק.** אלינא דב"ה דאמר א"צ להטיף ממנו דם ברית: **אהדריה אתליסר מהולאי.** שיטיפו ממנו דם ברית ולא רלו משום דשבת הואי ואפילו לב"ש ספק הוא ואין מחללין: **עד דשוייה כרות שפכה.** והוא עלמו מלו ועשאו כרות שפכה שחתך מן הגיד: **אדרב.** דאמר א"ל להטיף: **בשבת מי אמר.** הא ספיקא הוא: **והוא סבר.** רב אדא סבר דודאי ערלה כבושה היא ומחללינן: **חיישינן.** הא דאמר ר"ש בן אלעזר לדברי הכל צריך להטיף אספיקא קאמר ובמול שמא ערלה כבושה היא ולענין שבת נמי ודאי לא מחללינן: **ודאי ערלה כבושה היא.** ומחללינן: **לאו מכלל דת"ק.** דר' אליעזר הקפר סבר דברי הכל מחללין ואמר דאמרי כיותיה: ה"ג **וממאי דילמא מכלל דת"ק סבר דברי הכל אין מחללין א"כ רבי אליעזר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן כו'.** א"כ דתנא לעיל מיניה אמר דברי הכל אין מחללין ר' אליעזר הקפר דאתא לאיפלוגי ולמימר דלאו דברי הכל הוא דהא לב"ש מחללין מאי רבותא אשמעינן דב"ש פליגי בה הא ב"ש במקום ב"ה אינה משנה(ו). ומשנינן דילמא הכי קאמר ר' אליעזר לת"ק דאמר בשבת לדברי הכל אין מחללין ופלוגתייהו בחול לב"ה א"ל להטיף ממנו דם ברית הא ליתא דלא נחלקו בדבר זה אלא ולאי צריך ובשבת הוא דפליגי וטעמא דב"ה אתא לאשמעינן דבחול צריך ולאפוקי מת"ק דאמר לב"ה לא צריך: **כל שאין אמו טמאה לידה.** כגון יולדת ונכרית שילדה ולמחר נתגיירה אין בנה ממתין על שמנה אלא נימול מיד: **דורות הראשונים.** מאברהם עד מתן תורה שנתנה מילה ולא נהגו טומאה:

ונתחדשה

עין משפט
נר מצוה

לא א ב ג מיי' פ"ח מהלי' מילה הלכה יא סמג עשין כח טיש"ע יו"ד סי' שלא סעי' ה ועוש"ע יו"ד סי' רסו סעיף ח וסעיף י:
לב ד מיי' שם שלכה ז סמג שם טיש"ע יו"ד סי' רפז סעי' ד:
לג ה מיי' וסמג שם ומיי' פי"ד מהל' איסורי מלה הלכה ה טיש"ע יו"ד סי' רפח סעי' ח:
לד ו מיי' פ"ח מהלי' מילה הלכה יד ופכ"ה מהל' שבת הלכה ו טיש"ע א"ח סי' שלז סעי' ז ח ויו"ד סי' רס"ו סעי' יא בהגה"מ:

תורה אור השלם

ו דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא: ויקרא יב ב

מוסף רש"י

ובן שמונה. שלוה לשמונה תדשים (יבמות 9..).

רב נסים גאון

בן ח' הרי הוא כאבן. לפי מה שנולד לח' תדשים אי אפשר לו לחיות כל עיקר. ומצא פירושו בבראשית דר' אושעיא ופרשה יז) ויצר בני יצירות, יצירה לאדם ויצירה לחוה, יצירה לשי ויצירה לדו. רב הונא אמר נוצר לשי ונוצר לדו' מי לח' אינו חי.

רבינו חננאל (המשך)

מחללין למה חלק על ת"ק, ת"ק אמר דברי הכל אין מחללין והוא עוד אמר כי בה"א אין מחללין והלכה כמותם. לא בא אלא לפרש טעמא דב"ש מה הועיל לזה והא בהדיא קי"ל ביש במקום ב"ה אינה משנה. פריק רבה דילמא ת"ק אמר לא נחלקו אלא בלהטיף ממנו דם ברית. ור' אליעזר הקפר אמר לא נחלקו בזה אלא לחלל עליו את השבת נחלקו. ובקשו רבה להעמיד דבריו כה"ה אליבא דתנא (קמא) ולא אליבא דתנא (קמא) ולא נתברר. אבל עמדו דבריו אב"ה אליבא דר' אליעזר הקפר. ונמצאו דבריו ודברי רב שאמר הלכה בת"ק דבר אחד. וקי"ל הילכתא כרב באיסורי, ועוד רבה ורב יוסף הלכתא כרבה בר משרה קנין ומחצה. הילכך כיותיהו עבדינן. וקי"ל דנולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית בחול שמא ערלה כבושה היא. ואם חל ח' שלו בשבת אין מחללין עליו את השבת. זכן הלכה. ומעשה דרב אדא בר אהבה ברור הוא והזכירוהו בתלמוד א"י כלשון הזה. רב אדא בר אהבה אתיליד ליה חד בר. (בן) [כן] מסמסם ביה מית. רבי איבון אמר פצוע דכא נעשה ונתענה עליו ומת. רבנן דקיסרין אמרי כרות שפכה נעשה ונתענה עליו ומת. גר שנתגייר כשהוא מהול אין לו תקנה אבל בניו נימולין לח' ונכנסין בקהל דהא אינייר בטבילה. ובגר השיב להתיר זרעו אבל הוא בעצמו לא. אמר רבה אמר רב אסי כל שאמו טמאה לידה נימול לשמונה וכו'. מתברא שלא בא רבה אלא לפעמים בן הנכרית שאין אמו

מסורת הגהות הב"ח

(א) גמ' מי אמרו הוא סבר: (ב) רש"י ד"ה מפני הסכנה וכו' שחלב הרבה. נ"ב יומס' יומות דף פ פירש"י משום סכנת שניהם: (ג) תוס' ד"ה מפני הסכנה וכו' שמא תטלטל אותו ולא ידענא מאי אירע מ"ל ותיכף רשב"א נמחק: (ד) בא"ר לאו' לאלינ בעצמה מ"ל ותיכף הוא נמחק:

רבינו חננאל

ולא ספק דוחה את השבת. ערלתו ודאי דוחה את השבת ולא אנדרוגינוס דוחה את השבת וכו'. אמר מר ולא ספק דוחה את השבת. שבת שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית. ובה"א אין צריך להטיף ממנו דם ברית. שמואל אמר הלכה כר' שמעון בן אלעזר שאמר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הנולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית. ובין שר' שמעון בן אלעזר סתמא אמר. יש לומר [שלא אמר אלא בחול אבל בשבת לא אבר דומיא הפיפא. דקתני סיפא על מה נחלקו על גר שנתגייר כשהוא מהול. שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובה"א אין צריך. ובדור הוא שאין מילה לגר בשבת. ועל זה אמר שמואל הלכה כר' שמעון בן אלעזר והוא בחול ולא בשבת. ונחלקו עוד בנולד כשהוא מהול רבה ורב יוסף. רבה אמר חיישינן שמא ערלה כבושה היא. ורב יוסף אמר ודאי ערלה כבושה היא. ונראינו דברי רב ורבה שהן שוין בשבת. דרב אמר הלכה כת"ק. ורקדקנו דברי ת"ק שאמר ולא נולד כשהוא מהול דוחה את השבת. ועל זה חלוקת ב"ש וב"ה. ועליו אמרי ב"ה אין צריך להטיף ממנו דם ברית בשבת. ויש לומר אפילו בחול דהא פתם קאמר אין צריך להטיף ממנו דם ברית. ומסתברא כרבה דאמר שמא ערלה כבושה היא. ושמא אין מחללין את השבת. ובירור דבר זה דברי רבה שאמר מנא אמינא לה. דתניא ר' אליעזר הקפר כו' אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על נולד מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית הנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית ועל מה נחלקו לחלל עליו את השבת שמאי אומרים מחללין ובה"א אין מחללין. ואמר רבה אנא דאמרי בת"ק לדברי הכל. ואקשינן על הדין דוקא דרבה. א"כ ר' אלעזר הקפר טעמא דב"ש אתא לאשמעינן. כלומר אם ת"ק אמר דברי הכל אין מחללין. זר' אלעזר הקפר אמר כי ב"ה סבירא להו אין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com